

به بهانه معرفی اثر ارزشمند سیرتنا و سنتنا از علامه امینی

[محمد حسین رحیمیان*]

■ چکیده

این نوشتار به معرفی کتاب *سیرتنا و سنتنا* نوشته علامه عبدالحسین امینی پرداخته است. این کتاب در پاسخ به سه پرسش درباره شدت مهرورزی شیعیان به اهل بیت (علیهم السلام) دلیل سوگواری شیعه پس از این همه سال برای اباعبدالله الحسین (علیه السلام) و دلیل ارج گذاری به تربت آن حضرت نگاشته شده است.

نویسنده ضمن شناساندن ترجمه فارسی آن یعنی *سیمای شیعه در رفتار پیامبر (صلی الله علیه و آله)*، بخش هایی از مقدمه کتاب را نقل کرده است که به بیان انگیزه نگارش کتاب می پردازد.

کلید واژه ها: مهرورزی به اهل بیت (علیهم السلام)، فرقه ناجیه، سوگواری برای امام حسین (علیه السلام) سجده بر تربت امام حسین (علیه السلام)؛ علامه امینی؛ *سیرتنا و سنتنا*؛ *سیمای شیعه در رفتار پیامبر*.

پیامبر اکرم ﷺ بنا بر مأموریت الهی خویش با کلید هدایت و رستگاری «معبودی جز خدا نیست»، مردم را به صراط مستقیم هدایت می فرمود. آن پیام آور الهی با گفتار دلنشین و رفتار جذّاب و شیرین در تمام لحظه‌های دوران هدایت‌گری خویش به خاندان خود مهر می‌ورزید و پیروان حقیقی خود را که همان پیروان جانشین و حجت الهی امیرمؤمنان علی (علیه السلام) بودند با عنوان شیعه معرفی می کرد.

این گروه رستگار در همان دوران رسول خدا ﷺ پدید آمد که احادیث پذیرفته شده مسلمانان، بیانگر این سخن و شاهد صدق گفتار ماست.^۱

جابر بن عبدالله انصاری، صحابی گرامی پیامبر رحمت می گوید:

روزی در حضور رسول خدا ﷺ نشسته بودیم که ناگاه امیرمؤمنان علی بن ابی طالب (علیه السلام) به جانب ما می آمد. پیامبر خدا ﷺ به آن حضرت نگاهی کرد و فرمود: «قَدْ أَتَاكُمْ أُخِي»؛ «همینک برادر من به سوی شما می آید». آن گاه به سوی کعبه، نگاهی کرد و فرمود: «وَرَبِّ هَذَا الْبَيْتِ، إِنَّ هَذَا وَشِيعَتَهُ هُمُ الْفَائِزُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»؛ «به آفریدگار این خانه سوگند، به راستی این رادمرد الهی و شیعیان او همان رستگاران در روز رستاخیز هستند». سپس حضرتش به ما رو کرد و به بیان فضایل بیکران وصی و جانشین خویش پرداخت...^۲

■ شیعه کیست؟

شیعه کسی است که با استناد به تعالیم و آموزه‌های خدای متعال و رسول اکرم ﷺ از خلیفه

۱. روشن است که شکل‌گیری شیعه، فراتر از زمان است. آیات قرآنی و تعالیم و آموزه‌های شهر علم نبوی و دروازه دانش علوی و پیشوایان علم و دانش و هدایت سرمدی گواه راستی این سخن است. این موضوع مهم جهان هستی را در فرصتی دیگر باید پی گرفت.

۲. این حدیث هدایتگر فراوان در منابع معتبر شیعی و سنی نقل شده است. برای نمونه در منابع ذیل آمده است: تاریخ مدینه دمشق، ۴۲ / ۳۳۳؛ شواهد التنزیل، ۲ / ۴۶۷؛ مناقب خوارزمی، ۱۱۱؛ ینابیع الموده، ۲ / ۷۸؛ کفایة الطالب، ۱۱۸؛ تفسیر فوات، ۵۸۵. حدیث ۷۵۴؛ بحارالانوار، ۲۵ / ۳۴۴. حدیث ۲۰؛ بشارة المصطفی، ۱۴۹؛ شرح احقاق الحق، ۲ / ۲۸۷.

و جانشین بلافصل آن پیامبر رحمت؛ یعنی حضرت علی (علیه السلام) و فرزندان معصوم آن بزرگوار پیروی کند و ولایت آن بزرگواران را بپذیرد، و از دشمنان آنان بیزاری جوید.

چنین سخنان راه گشا و سرنوشت سازی در دوران رسول اکرم (ص) از زبان پیام آور مهر و دانش شنیده می شد و شیعه در همان دوران شکل گرفته بود، و پیامبر خدا (ص) در حضور اصحاب خویش، فضایل بیکران حضرت علی (علیه السلام) و شیعیان آن بزرگوار را - که در واقع شیعیان رسول خدا (ص) هستند، بیان می کرد و راه مستقیم الهی را به انسانها نشان می داد.

جالب این که شخص رسول اکرم (ص) دوستان و مهرورزان به خاندان خود را شیعیان خود معرفی می نماید. در حدیثی نورانی حضرت امیرمؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید:

پیامبر خدا (ص) فرمود: «شَفَاعَتِي لِأُمَّتِي مِنْ أَحَبِّ أَهْلِ بَيْتِي وَهُمْ شِيعَتِي»
«شفاعتم مخصوص امت من است. و امت من کسانی هستند که اهل بیت مرا دوست بدانند و ایشان شیعیان من هستند».

این موضوع به گونه ای مسلم بود که امیرمؤمنان علی (علیه السلام) در روز شورا، به اهل آن استدلال کرد و فرمود:

أَنْشَدُكُمْ بِاللَّهِ، هَلْ تَعْلَمُونَ يَوْمَ أَتَيْتُكُمْ وَأَنْتُمْ جُلُوسٌ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ:
«هَذَا أَخِي قَدْ أَتَاكُمْ»؛ ثُمَّ التَفَّتْ إِلَى الْكَعْبَةِ، وَقَالَ: «وَرَبُّ الْكَعْبَةِ الْمَبْنِيَّةِ،
إِنَّ هَذَا وَشِيعَتَهُ هُمُ الْفَائِزُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ...»^۱

شما را به خدا سوگند می دهم، آیا می دانید و به یاد دارید روزی را که من به جمع شما آمدم و شما در حضور رسول خدا (ص) نشسته بودید، حضرتش فرمود: «این، برادر من است که آمد. آن گاه به کعبه رو کرد و فرمود: به آفریدگار کعبه بنا شده سوگند، به راستی این و شیعیان او همان رستگاران روز رستاخیزند...»؟

شیعه پیرو راستین پیامبر اکرم (ص) است و به تمام دستورات دینی خود با استناد به رفتار، کردار و گفتار آن بزرگوار و جانشینان معصوم آن حضرت عمل می کند و با پیروی از پیامبر

۱. تأویل الآيات، ۸۲۲/۲، حدیث ۵؛ بحارالانوار، ۳۴۶/۳۵، حدیث ۲۱؛ حلیة الابراز، ۴۱۰/۲، حدیث ۶؛ غایة المرام، ۳۰۱/۳.

رحمت، از میان همه فرقه‌های اسلام، با عنوان فرقه و گروه «نجات یافته» ممتاز است.^۱

■ شیعه و هجران پیامبر ﷺ

در دوران رسول خدا ﷺ عده‌ای از بزرگان و نیکان صحابه به این صفت شناخته شده بودند. آنان به امامت و خلافت حضرت علی علیه السلام بعد از پیامبر ﷺ معتقد بودند. آنان پس از شهادت پیامبر رحمت، با عنایت به آموزه‌هایی که از رسول خدا ﷺ آموخته بودند، و پیمانی که به آیین الهی و جانشین او بسته بودند، اطراف حضرت علی علیه السلام را گرفتند و از مدعیان دروغین دیگر، تبرّی و بی‌زاری جستند، و از آزمون الهی سربلند و سرافراز بیرون آمدند و همانند دیگران از یاری جانشین بلافصل پیامبر دست نشستند و به قهقرا به دوران جاهلی بازنگشتند. شیعه از همان آغاز، رسالت پیامبر اکرم حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله را همراه با ولایت و امامت جانشین آن بزرگوار یعنی امیرمؤمنان علی مرتضی علیه السلام با جان و دل پذیرفت و دل در گرو کعبه حقیقی دل‌ها، شیر خدا علی مرتضی علیه السلام سپرد، و درس‌های والای مهر و محبت، صفا و صمیمیت و کمال و سعادت را در دانشگاه آخرین سفیر الهی، پیامبر مهربان فراگرفت و به نسل‌های بعدی منتقل کرد.

■ شیعه و مهرورزی

شیعه به اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله مهر می‌ورزد؛ زیرا هنگامی که در حضور پیامبر خدا ﷺ بود، این آیه نازل شد:

﴿قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ﴾^۲

«بگو: من هیچ گونه اجر و پاداشی از شما بر این دعوت درخواست نمی‌کنم؛ جز دوست داشتن نزدیکانم و هر کس کار نیکی انجام دهد بر نیکی او می‌افزاییم؛ چرا که خداوند بسیار آمرزنده و سپاس‌گزار است.»

امام صادق علیه السلام درباره شیعیانی که در محفل معنوی‌اش حضور داشتند و با جان و دل پذیرای

۱. برای آگاهی بیشتر در این زمینه ن.ک: شرح احقاق الحق، ۱۸۳/۷، باب «أَنَّ عَلِيًّا علیه السلام وَشِيعَتَهُ هُمُ الْفِرْقَةُ النَّاجِيَةُ».

۲. شورا / ۲۳.

فرمان سعادت بخش خدای سبحان بودند، فرمود:

فَوَاللَّهِ مَا وَفَىٰ بِهَا إِلَّا سَبْعَةٌ نَفَرَ: سَلْمَانُ وَأَبُو ذَرٍّ وَعَمَارٌ وَالْمِقْدَادُ بْنُ الْأَسْوَدِ
الْكِنْدِيِّ وَجَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ وَمَوْلَى لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ يُقَالُ لَهُ: التُّبَيْتُ
وَزَيْدُ بْنُ أَرْقَمٍ؛^۱

به خدا سوگند، به این آیه و به این پیمان الهی جز هفت تن وفا نکرد:
سلمان، ابوذر، عمار، مقداد بن اسود کندی، جابر بن عبدالله انصاری، غلام
رسول خدا ﷺ به نام «تُبَيْت» و زید بن ارقم.

از پیامبر خدا ﷺ پرسیدند: ای پیامبر خدا! خویشاوندان شما که موذت و مهرورزی به آنان بر
ما واجب است چه کسانی هستند؟ پیامبر مهرورز فرمود: «عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَابْنَاهُمَا»؛^۲
آری، شیعیان که همچون پیشوایان خود برگزیدگان الهی هستند، با الهام از آیات قرآنی که
آورنده آن، واژگان آن را تفسیر می کرد، آموختند که چگونه به خاندان عصمت و طهارت (علی و فاطمه)
مهر بورزند و حق رسالت را ادا نمایند.

شگفتا که بعد از شهادت پیامبر اکرم ﷺ شیعه تنها شد؛ چرا که به سخنان خداوند سبحان
و پیامبر خدا ﷺ در باره جانشینان آن بزرگوار عمل نشد و در برابر مسیر مستقیم حق،
مسیرهای باطلی با عنوان های دیگری پدید آمد.

اما شیعه پابرجا و استوار ماند و با امامت و رهبری امیر عالم هستی حضرت علی (علیه السلام) ادامه
یافت و این مکتب الهی در جهان گسترش یافت و عقاید و ایده های زلال آن، همه جا را
فراگرفت و گروه بسیاری از تابعین بعد از صحابه به این عقیده ناب روی آوردند....

■ شیعه و صدای «کیست مرا یاری کند»؟! ■

با این حال، شیعه از همان آغاز، راه مستقیم را از آموزه های پیامبر خدا ﷺ آموخت، و
چشم اندازی الهی به جهان هستی داشت. شیعه می دانست که به جهت آزادی عملی که خدا

۱. تفسیر نور الثقلین، ۵۷۰/۴، حدیث ۵۹؛ بحار الانوار، ۳۲۷/۲۳، حدیث ۳.

۲. این حدیث شریف را عدّه بسیاری از صحابه و بزرگان تابعان از پیامبر خدا ﷺ روایت کرده اند و در منابع
معتبر شیعی و سنی از جمله مناقب علی بن ابی طالب (علیه السلام) ذخائر العقبی: ۲۵؛ سنن ترمذی، ۳۵۱/۵؛ تفسیر
طبری، ۱۶/۲۵ و ۱۷؛ المعجم الکبیر، طبری، ۴۷/۳ حدیث ۲۶۴، نقل شده است.

برای آزمون انسان و به کمال رسیدن او در اختیارش قرار داده؛ در طول دوران زندگی انسان، باطل گرایان به مقابله با پرچمداران هدایتگر الهی برخوانند خاست و خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام که آیات تطهیر، ولایت، مودت و صدها آیه دیگر مدال برتری و پیشوایی برای آنان داده، مورد ستم پیشگان قرار خواهند گرفت؛ چرا که شیعیان همراه با پیشوای نخست خود در کنار پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بودند و به رهنمودهای الهی آن پیامبر رحمت گوش جان می‌سپردند. وقتی نازدانه پیامبر خدا صلی الله علیه و آله پا به عرصه وجود نهاد و جهان هستی را با قدوم مبارک خود روشن ساخت، آغازین لحظات تولد امام حسین علیه السلام به محفل غم و اندوه تبدیل شد و فرشته وحی از جانب خدای مهربان، همراه با تهنیت و تبریک این مولود خجسته، سخن از شهادت آن مظهر آزادی و آزادگی الهی به میان آورد و پیامبر رحمت را با خاندان و شیعیانش در غم و اندوه فروبرد.

شیعه این صحنه‌ها را در صفحه دلش یادداشت کرد و در روز تاریخی عاشورا به صدای «کیست مرا یاری کند» سبط پیامبر خدا صلی الله علیه و آله پاسخ داد و خود را فدای امام خویش نمود. پس از شهادت امام حسین علیه السلام و یارانش، همچون پیامبر رحمت خود، محفل اشک و ماتم برپا کرد و بر سر و سینه زد، قبر و بارگاهش را مطاف خویش ساخت، خاک آستانش را توتیای دیدگان خویش نمود و در پیشگاه پروردگارش پیشانی بر آن سایید و بر آن سجده کرد. شیعه این شیوه را از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله که فرشته وحی از جانب خدای سبحان آورده بود، آموخته است و در این عمل مقدس به علی مرتضی، فاطمه زهرا و حسن مجتبی علیهم السلام اقتدا کرده است و در همه عصرها همگام با امام زمانش در سوگ سالار شهیدان سر از پا نمی‌شناسد تا حقی از حقوق بیشمار خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام را ادا کند.

■ شیعه و همگامی با امام مهربانی‌ها

اینک شیعه همراه و همگام با آخرین جانشین امام حسین علیه السلام حضرت بقیة الله الأعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف، که شب و روز در عزای جد بزرگوارش به جای اشک، خون می‌گرید، به عزاداری و سوگواری مشغول است و تاج افتخار این همه مهر و مهرورزی را در میان همه جوامع انسانی بر سر دارد.

بدین وسیله هر شیعه‌ای به اندازه معرفت و شناخت خویش در هر جایگاهی که قرار دارد، در

این دانشگاه عالی درس‌های اعتقادی خداشناسی، پیامبرشناسی، امام‌شناسی و برتری‌های اخلاقی را می‌آموزد، با تمام وجود دوران غربت مولای عزیز و امام مهربانی‌ها را احساس و درک می‌کند و همواره با تمام توان برای ظهور آخرین یادگار خاندان عصمت و طهارت علیهم‌السلام تلاش می‌نماید و می‌رود تا همه گیتی را به مدینه فاضله حسینی تبدیل کند.

■ علامه امینی (رحمه الله) و دفاع از حریم پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

در این راستا، مدافع حریم پیامبر رحمت و خاندان عصمت علیهم‌السلام با قلم معجزه آسای خویش - که از کرانه رحمت الهی الهام می‌گرفت - از این همه مهر و محبت، تصویرهای ماندگاری در برابر دیدگان جهانیان قرار داد و خلوص جاودانه خود را به نمایش گذاشت. دانشمندی که قلم از توصیف او عاجز و زبان از ترسیم جایگاه او ناتوان است. اندیشمندی که یک تنه با روحی مواج از مهر و ولای خاندان عصمت و طهارت علیهم‌السلام، دایرة المعارف شگفتی را طراحي کرد، نسل‌های خفته‌ای را بیدار ساخت، در برابر باطل گرایان ایستاد و چهره واقعی آیین اسلام را به جهانیان نشان داد.

او علامه سترگ، دانشمند پژوهشگر و اندیشمند جهادگر، حضرت آیه الله علامه عبدالحسین امینی - رحمه الله - است، که آوازه‌اش در گیتی طنین انداخته و نام بلند او در کنار نام مولای مظلومش امیرمؤمنان علی علیه‌السلام در صحرای غدیر و دوستان حیدر پرور پیامبر رحمت می‌درخشد، و الغدیر او همچون آفتابی جهانتاب در دوران تاریک غیبت یار مهربان، نورافشانی می‌کند.

اینک همین اندیشمند میدان علم و عمل، و أعجوبه روزگار، به بیان سیره و روش پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می‌پردازد و سیره و روش شیعه را نشأت گرفته از سیره و روش پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم معرفی می‌نماید و بدین وسیله شیعه را پیروان حقیقی پیام آور الهی می‌شناساند.

این اندیشمند دانشگاه علوی و حسینی در یک حرکت علمی الهام گرفته از دروازه دانش نبوی، حضرت مرتضی علی علیه‌السلام به سه پرسش مهم، حیاتی و راهگشا پاسخ می‌دهد:

- ۱- چرا این همه مهرورزی به اهل بیت علیهم‌السلام؟
- ۲- چرا عزاداری و سوگواری برای سالار شهیدان ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام؟
- ۳- چرا تربت پاک آن حضرت مُهر ستایش و کرنش عبادت دلباختگان او در

برابر پروردگار؟

■ علامه امینی (رحمه الله) و انگیزه نگارش سیرتنا و سنتنا

متفکر والا مقام مکتب اهل بیت علیهم السلام در مقدمه کتاب نفیس خود، انگیزه نگارش پژوهش خود را چنین بازگو می کند:

... امسال، یعنی سال ۱۳۸۴ هجری قمری، موفق شدیم از کشور جمهوری عربی سوریه دیدار کنیم. ما چهار ماه در آن کشور بودیم، در این مدت از کتابخانه‌های ارزشمند آن کشور بهره بردیم. این کتابخانه‌ها دارای آثار نفیس، گران بها و کم نظیری از میراث علمی اسلامی بودند و کتاب‌های مخطوطی داشتند که به دست نوشت مردان علم و فضیلت و ادب، حافظان حدیث و پیشوایان فقه و تفسیر نگاشته شده بودند.

در این میان، با دانشمندان و استادان آن دیار نیز دیدار داشتیم. اخلاق پسندیده، منش‌های نیکو و خُلق و خوی نیکوی آنان برای همیشه فراموش نشدنی است و همواره ما از آنان سپاسگزاریم.

در این سفر مدّت بیست و دو روز در شهر حلب بودیم. در طول این سفر، تا پاسی از شب در محفلی که از طرف استادان، رجال سرشناس و رهبران دینی و علمی تشکیل می‌یافت، شرکت می‌جستیم.

ما در این محفل، به پرسش‌های دینی پاسخ می‌دادیم. بحث‌های علمی مهم و سودمندی مطرح می‌شد که به طور کامل درباره آنها، گفتگو می‌کردیم و گاهی بحث ما از ساعت ۸ شب آغاز می‌شد و تا ساعت ۱ بعد از نیمه شب یا بیشتر به درازا می‌کشید.

روزی همراه استاد فاضل، آقای شیخ محمد سعید دحدوح، پیشنماز مسجد نوحیه - که خدا او را از پاداش علم و دین بهره‌مند سازد - به دیدن کتابخانه ملی آن شهر رفتیم. پس از ورود، در اتاق مدیر استقرار یافتیم. مطالعه فهرست‌های کتابخانه چنان مرا سرگرم نمود که از سخن با دیگران غافل

گشتم.

ناگاه استاد چهارشانه و تنومندی وارد شد و در سمت راست شیخ سعید، روی صندلی نشست و با وی آهسته به گفتگو پرداخت. من سرگرم کار خود بودم، اما در ضمن، شنیدم که شیخ به او گفت: اشکال خود را به عرض دانشمند والامقام برسان. وی در پاسخ گفت: ایشان مشغول مطالعه هستند. ناگاه شیخ دانشمند، جناب آقای سعید، به من رو کرد و گفت: دانشمند والامقام! این استاد اشکالی دارد و علاقه‌مند است آن را با جناب عالی در میان گذارد و شما اشکال او را حل کنید.

من با او سلام و احوالپرسی نمودم. سپس او را نزد خودم فراخواندم. شیخ سعید نیز نزد ما آمد. آن گاه استاد، اشکال خود را در قالب چند پرسش این گونه مطرح کرد:

همواره در ذهن من پرسش‌هایی است که تاکنون نتوانسته‌ام آنها را حل کنم: ۱- چرا شیعیان با داشتن دانشمندان بزرگی چون شما، درباره اهل بیت رسول خدا ﷺ غلو می‌کنند؛ در صورتی که همه مسلمانان به علی و فرزندان او مهر می‌ورزند، ما نیز به آن بزرگواران مهر می‌ورزیم؟

۲- چرا شیعیان مجالس سوگواری برای اهل بیت ﷺ برپا می‌کنند؟ چرا هنوز هر روز طبق این عادت دیرینه برای اهل بیت ﷺ، مجالس برگزار می‌نمایند؟ این چه شیوه‌ای است که هنوز حسین حسین می‌گویند؟

۳- چرا شیعیان با تربت کربلا، عبادت می‌کنند و سجده بر آن را لازم و واجب می‌دانند؟

در حقیقت، اینها پرسش‌های استاد به تنهایی نبود؛ چرا که ما تا آن روز از مردم سوریه چنین پرسش‌ها و نظیر آنها را فراوان شنیده بودیم.

برای ما مسلم می‌شد که این گونه شبهه‌ها را دست جنایت پیشه شیطان‌ها القا کرده بود تا در صفوف مسلمانان تفرقه ایجاد شود و وحدت کلمه آنان از

بین برود.

بدیهی است که این گونه شبهه‌ها از نادانی مردم پدید می‌آید، آن گاه به تدریج در میان آنان نفوذ می‌کند و منتشر می‌گردد و افرادی ستم‌پیشه و نادان، از روی نادانی آنها را همچون آرا و معتقدات صحیح دینی، حقیقت می‌پندارند.

از این رو، لازم دانستیم که برای پاسخ به درخواست گروهی از برادران دینی، نوشتار جداگانه‌ای در این موضوع بنگاریم که پرسش‌های یاد شده و نظایر آن را با بیانی کافی پاسخ بگویید؛ این گونه شبهه‌ها را حل کند؛ امت اسلام را به حقیقت آن مسائل، رهنمون باشد؛ و پرده‌های ابهام را از روی مسائل اعتقادی کنار بزند، به گونه‌ای که حقیقت برای همگان روشن گردد و برای هر پرسشگری، پاسخ قانع‌کننده‌ای باشد.

البته ما هر گاه مطالب این کتاب را به صورت رو در رو مطرح می‌کردیم، شاهد بودیم که همه شنوندگان قانع می‌شدند و به بهترین وجه می‌پذیرفتند. آری، بندگان خدا همین گونه هستند که قرآن کریم می‌فرماید:

﴿فَيَسِّرُ عِبَادَ * الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ﴾؛^۱

پس به بندگان من مژده بده؛ همان‌هایی که سخنان را می‌شنوند و از بهترین آنها پیروی می‌کنند. آنان کسانی هستند که خداوند هدایتشان کرده و همان‌ها خردمندانند.

اینک به این سه پرسش؛ در واقع سه شبهه طرح شده، در سه بخش جداگانه پاسخ می‌دهیم....

■ سیمای شیعه در رفتار پیامبر ﷺ

بدیهی است که پاسخ این پرسش‌ها از طریق مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) و منابع غنی آنان از آفتاب روشن‌تر است. اما علامه ارجمند در پژوهش خود با استناد به منابع اهل سنت و در پاسخ به

آنها به بهترین شکل به این پرسش‌ها پاسخ می‌دهد و با تکیه بر عقل و برهان در پرتو آیات قرآن کریم و روایات اهل سنت، راه نوی را برای شناخت شیعه می‌گشاید تا پژوهندگان حق با حقیقت آیین اسلام و آموزه‌های روح بخش آن آشنا شوند و با پیروی از پیامبر اکرم و جانشینان معصوم او علیهم‌السلام راه مستقیم آن بزرگواران را بیمایند.

این کتاب در یک مقدمه و سه بخش تدوین و سامان یافته است. نگارنده توانمند در مقدمه انگیزه نگارش کتاب را بیان می‌کند، آن‌گاه با تکیه بر عقل و برهان در پرتو آیات قرآن کریم و روایات اهل سنت، به سه بحث مهم و حیاتی می‌پردازد. وی در بخش نخست با طرح دو واژه کلیدی «حب و بغض»، از مهرورزی به اهل بیت علیهم‌السلام سخن به میان می‌آورد و آن را با دوستی خدای متعال و پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ادامه می‌دهد، سپس با بیان چهل گوهر گرانبها از پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم مهرورزی به اهل بیت علیهم‌السلام را ثابت مینماید. وی در این راستا این پرسش را مطرح می‌کند که آیا مهرورزی حد و مرزی دارد؟ آن‌گاه ضمن پاسخ آن به انگیزه‌های مهرورزی به پیامبر و خاندان او می‌پردازد و با اثبات کوتاهی در مهرورزی راه را بر ادعای غلو و زیاده روی می‌بندد و مهرورزی به خاندان پیامبر را سنت و شیوه او می‌داند.

علامه بزرگوار در بخش دوم، موضوع مهم سنت عزاداری به امام حسین علیه‌السلام را مطرح می‌کند. او این سنت را سنت دگرگون ناپذیر الهی می‌داند و در یک پژوهش ژرف و عمیق پیامبر خدا را بنیانگذار سوگواری برای امام حسین علیه‌السلام با فرمان خدا و گزارش فرشته وحی معرفی می‌کند. آن‌گاه به صورت عملی از گوشه‌هایی از محافل عزاداری امام حسین علیه‌السلام به وسیله پیامبر رحمت در خانه همسران خود، مسجد، در جمع اصحاب و... پرده برمی‌دارد و ضمن بیان وظایفی چند برای مسلمانان، سنت عزاداری به امام حسین و اهل بیت علیهم‌السلام را سنت پیامبر رحمت معرفی می‌کند.

علامه اندیشمند در بخش سوم کتاب، نخست حقیقت سجده را بیان می‌نماید و با نقل روایات وارده و دسته بندی آنها اصل سجده بر خاک را ثابت و بطلان سجده بر فرش سجاده و... را آشکار می‌سازد. آن‌گاه بدون آن که حتی به یک روایت از طریق شیعه اشاره کند، سجده بر تربت پاک کربلا را مطرح می‌کند، و با دو اصل بسیار مهم با تکیه بر یک قانون عقلایی انسانی - که محور اصلی دایره وجود و مایه قوام هر وجود است و در همه چیز حاکمیت عمومی و فراگیر دارد - با قلم معجزه آسای خود، راز برتری تربت مقدس

کربلا را بیان می‌کند و سجده بر قطعه‌هایی نورانی از تربت پاک کربلا را موجب تقرب به خدا می‌داند و این عمل زیبا را نیز برگرفته شده از سنت رسول به شمار می‌آورد.

از این رو، جامعیت پرسش‌ها و اطمینان و شناخت از قلم و اندیشه این عرصه هدایت و فضیلت، موجب شد که در مرحله نخست برای استفاده فارسی‌زبانان، یک بار دیگر اثر ارزشمند *سیرتنا و سنتنا سیره نبینا* علیه السلام و *سنته* بازخوانی شود و با گزینش، برگردان، تصحیح و تکثیر منابع، نگارش نوین و تدوین به زبان ساده و روان با عنوان *سیمای شیعه در رفتار پیامبر* علیه السلام و در مرحله دوم اصل تحقیق شده آن با همان شیوه نگارش یافته نسخه فارسی، به زبان اصلی آن، یعنی زبان عربی، در دوران حرمان از صاحب عصر و زمان، در اختیار تشنگان زلال معارف اهل بیت علیهم السلام و حقیقت‌جویان آزاداندیش قرار گیرد و نسل‌های فرهیخته جوامع انسانی با اقیانوس بیکران مکتب‌خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام آشنا گردند.

این تلاش علمی و دینی در مؤسسه پژوهشی روضه‌العباس علیهم السلام - که در حوزه‌های پژوهش، ترجمه، تدوین و نشر اندیشه‌های بلند و آثار مکتوب و ماندگار اهل بیت علیهم السلام فعالیت دارد - شکل گرفت و سامان یافت، و در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ با فهرست‌های متنوع در قطع وزیری در ۲۶۴ صفحه به زبان فارسی و ۲۵۶ صفحه به زبان عربی به زیور چاپ آراسته شد و مورد استقبال مراکز علمی و دینی و پژوهشگران، دانشجویان و مبلغان و... قرار گرفت.

An Introduction to 'Allamah Amini's Valuable Work, Siratina wa sunnatina

Muhammad Hossein Rahimian

In this writing, 'Allamah Amini's valuable Work, Siratina wa sunnatina, is introduced. This book has been put in writing to provide replies for three questions concerning Shi'is' love for the Household (PBUT), the reason behind Shi'is mourning for Imam Husayn (PBUH) after long centuries, and the reason behind Shi'is respect for soil of his tomb.

The author introduces the Persian translation of the book (Simay Shi'ah dar raftar-i payambar), and quotes some parts of the introduction of book in which it is explained that why this book has been written.

Keywords: Shi'is' love for the Household (PBUT), mourning for Imam Husayn (PBUH), prostration to the soil of his tomb, Siratina wa sunnatina, Simay Shi'ah dar raftar-i payambar, 'Allamah Amini